

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเรื่องการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด เขตภาคใต้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อให้เกิดความสอดคล้อง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต 2 จังหวัดยะลา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต 3 จังหวัดสงขลา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต 4 จังหวัดตรัง และผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ระนอง กระบี่ พังงา ชุมพร ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สตูล พัทลุง ปัตตานี นราธิวาส ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต 2 จังหวัดยะลา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต 3 จังหวัดสงขลา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต 4 จังหวัดตรัง และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด เขตภาคใต้ จำนวน 14 ศูนย์ รวมประชากรจำนวน 303 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต 2 จังหวัดยะลา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต 3 จังหวัดสงขลา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต 4 จังหวัดตรัง และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต 2 จังหวัดยะลา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต 3 จังหวัดสงขลา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต 4 จังหวัดตรัง และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด เขตภาคใต้ จำนวน 14 ศูนย์ ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม ที่มีหมายเลขประจำชุดของแบบสอบถาม ทุกฉบับแต่ละศูนย์การศึกษาพิเศษ มาหยิบฉลากตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ที่เทียบกับตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 179 คน แบ่งเป็น ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 14 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 165 คน

สำหรับกลุ่มตัวอย่างในแต่ละศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยกำหนดตามสัดส่วนของแต่ละศูนย์การศึกษาแล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับฉลาก โดยเลือกจากกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด เขตภาคใต้

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ผู้บริหารฯ	ครูและบุคลากร ทางการศึกษา
1. ระนอง	15	10	1	9
2. กระบี่	16	10	1	9
3. พังงา	16	10	1	9
4. ชุมพร	23	12	1	11
5. ภูเก็ต	19	10	1	9
6. สุราษฎร์ธานี	18	10	1	9
7. นครศรีธรรมราช	27	15	1	14
8. พัทลุง	19	10	1	9
9. สตูล	20	12	1	11
10. ปัตตานี	20	12	1	11
11. นราธิวาส	19	10	1	9
12. ตรัง	32	20	1	19
13. สงขลา	42	28	1	27
14. ยะลา	17	10	1	9
รวมทั้งสิ้น	303	179	14	165

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อสอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Closed-Ended) และแบบเลือกตอบ (Check List) เกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การฝึกอบรมด้านการศึกษาพิเศษ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ตามความคิดของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดเขต

ภาคใต้ มีลักษณะเป็นแบบปลายปิด (Closed-Ended) และแบบเลือกตอบ (Check List) เกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด เขตภาคใต้ ในปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการบริหารงานทั่วไป (2) ด้านการบริหารงานวิชาการ (3) ด้านการบริหารงานงบประมาณ (4) ด้านการบริหารงานบุคคล ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบลิเกิร์ต (Likert) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

- ระดับที่ 1 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล “ในระดับน้อยที่สุด”
- ระดับที่ 2 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล “ในระดับน้อย”
- ระดับที่ 3 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล “ในระดับปานกลาง”
- ระดับที่ 4 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล “ในระดับมาก”
- ระดับที่ 5 หมายถึง มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล “ในระดับมากที่สุด”

โดยศึกษาสภาพการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลทั้ง 10 หลัก ได้แก่

- 1) หลักประสิทธิผล
- 2) หลักประสิทธิภาพ
- 3) หลักการตอบสนอง
- 4) หลักการรับผิดชอบ
- 5) หลักความโปร่งใส
- 6) หลักการมีส่วนร่วม
- 7) หลักการกระจายอำนาจ
- 8) หลักนิติธรรม
- 9) หลักความเสมอภาค
- 10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ

การบริหารงาน 4 ด้าน

- 1) ด้านการบริหารงานทั่วไป
- 2) ด้านการบริหารงานวิชาการ
- 3) ด้านการบริหารงานงบประมาณ
- 4) ด้านการบริหารงานบุคคล

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open - Ended) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด เขตภาคใต้

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด เขตภาคใต้ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการ จากหนังสือ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล โดยศึกษางานวิจัยของ ไพศาล ตั้งสมบูรณ์ (2548) การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร เชื่อมต่อกับงานวิจัยของ สุจิตรา มีจำรัส (2550) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างและขอบเขตเนื้อหาในการสร้างเครื่องมือ สร้างแบบสอบถาม โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

3. เขียนนิยามปฏิบัติการให้ครอบคลุมเนื้อหาและองค์ประกอบหลักธรรมาภิบาล และการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ

4. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามนิยามปฏิบัติการของหลักธรรมาภิบาล และการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ จากนั้นนำแบบสอบถามเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อให้ข้อเสนอแนะแล้วปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับนิยามปฏิบัติการ เป็นการตรวจสอบความเชื่อมั่นเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน	+1	เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ตรง
ให้คะแนน	0	เมื่อไม่แน่ใจ
ให้คะแนน	-1	เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ไม่ตรง

หลังจากนั้นนำมาหาค่า ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2539 : 248-249 อ้างถึงใน Rowinelli and Hambleton, 1977) จากนั้นนำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ โดยคัดเลือกข้อความที่มีดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่า ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 – 1.00

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538: 197 – 199) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

7. รายงานผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ควบคุมวิทยานิพนธ์ นำแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมาปรับแก้ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด เขตภาคใต้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด เขตภาคใต้
2. นำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด เขตภาคใต้
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม โดยส่งผ่านทางไปรษณีย์ และให้ผู้กรอกแบบสอบถามปิดผนึกหลังกรอกข้อมูลทุกฉบับ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง
4. หลังจากรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามพบว่า มีแบบสอบถามที่ตอบครบถ้วนและสมบูรณ์ ตามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 179 ฉบับ ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้ผลการวิจัยตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for windows (Statistical Package for the Social Science for Windows) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ และคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์
2. แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป ทำการวิเคราะห์โดยวิธีหาค่าจำนวน และร้อยละ
3. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด เขตภาคใต้ ทำการวิเคราะห์โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) โดยแปลผล 5 ระดับ ตามแบบลิเกิร์ต (Likert) ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2552) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับที่ 1	หมายถึง	มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล “ในระดับน้อยที่สุด”
ระดับที่ 2	หมายถึง	มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล “ในระดับน้อย”
ระดับที่ 3	หมายถึง	มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล “ในระดับปานกลาง”
ระดับที่ 4	หมายถึง	มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล “ในระดับมาก”
ระดับที่ 5	หมายถึง	มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล “ในระดับมากที่สุด”

ในส่วนของการเปรียบเทียบระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด เขตภาคใต้ จำแนกตามตัวแปร ตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การฝึกอบรมการศึกษา พิเศษ ทำการวิเคราะห์โดยการทดสอบที กรณีสองกลุ่มอิสระจากกัน (t – Test Independent)

4. แบบสอบถามตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ทำการวิเคราะห์โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิจัยดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ

1.1 การหาค่าความเชื่อมั่นตามเนื้อหา โดยการหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC)

1.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)

2.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.4 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานได้แก่ t-test

2.5 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)